

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 16 kwietnia 2021 r.

Pozycja 73

POSTANOWIENIE

z dnia 13 października 2020 r.

Sygn. akt Ts 96/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Leon Kieres,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej [...] sp. z o.o. w sprawie zgodności:

- 1) art. 350 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.) w zakresie, w jakim „sąd orzekający w danej sprawie jest władny dokonać sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej”, z art. 45 pkt. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 17 pkt 4⁴ w związku z art. 29 ustawy wymienionej w punkcie 1 w zakresie, w jakim „Sąd Okręgowy orzeka w przedmiocie odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem, w sytuacji gdy orzeczenie to zostało wydane przez tożsamy Sąd Okręgowy”, z art. 45 oraz art. 2 Konstytucji;
- 3) art. 29 ust. 1 „ustawy o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa z dnia 8 lipca 2005 r.” w związku z art. 54 ustawy „ustawy o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa z dnia 15 grudnia 2016 r.” w zakresie, w jakim „przyjmuje się, iż radcą Prokuraturii Generalnej może być osoba, która nie jest wpisana na listę adwokatów bądź radców prawnych na dzień podejmowania czynności procesowych”, z art. 45 oraz art. 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 21 czerwca 2019 r. (data nadania) [...] sp. z o.o. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez adwokata ustanowionego pełnomocnikiem z urzędu, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Pozwem wniesionym 15 lutego 2016 r. skarżąca domagała się zasądzenia na jej rzecz od pozwanego Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w K. kwoty 494,40 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od 21 maja 2014 r. tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem postanowienie Sądu Okręgowego w K. z 1 sierpnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt [...] (dalej: postanowienie SO).

Sąd Okręgowy w K. II Wydział Cywilny wyrokiem z 31 października 2017 r. (sygn. akt [...]) oddalił powództwo skarżącej. W uzasadnieniu wskazał, że skarżąca opierała swoje roszczenie na regulacji zawartej w art. 417 § 1 w związku z art. 417¹ § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016 r. poz. 380, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 1145, ze zm.; dalej: k.c.), zgodnie z którą Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Sąd stwierdził, że w rozpatrywanej sprawie brak jest podstaw do twierdzenia, iż kwestionowane przez skarżącą postanowienie SO jest niezgodne z prawem w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c. Zdaniem Sądu nie występują przesłanki pozwalające na uznanie, że orzeczenie to zostało wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni art. 350 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.). W związku z tym nie zachodzą przesłanki uzasadniające zasądzenie odszkodowania.

Sąd Apelacyjny w K. I Wydział Cywilny wyrokiem z 21 listopada 2018 r. (sygn. akt [...]) oddalił apelację skarżącej. Trybunał ustalił z urzędu, że orzeczenie to zostało doręczone skarżącej 9 stycznia 2019 r.

Od powyższego wyroku skarżąca wniosła skargę kasacyjną, którą Sąd Apelacyjny w K., z uwagi na nie usunięcie braków formalnych odrzucił postanowieniem z 18 kwietnia 2019 r. (sygn. akt [...]).

Postanowieniem z 10 października 2019 r. (sygn. akt [...]) Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na to rozstrzygnięcie.

Wnioskiem z 14 stycznia 2019 r. (co Trybunał ustalił z urzędu) skarżąca wystąpiła do Sądu Rejonowego w T. o ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu do sporządzenia skargi konstytucyjnej. Postanowieniem z 19 marca 2019 r. (sygn. [...]) Sąd Rejonowy postanowił o ustanowieniu adwokata, jako pełnomocnika z urzędu. Adwokat D.F. otrzymała pismo z 4 kwietnia 2019 r. Okręgowej Rady Adwokackiej w K. (L.dz. [...]) o wyznaczeniu pełnomocnikiem jej pełnomocnikiem skarżącej z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 5 lutego 2020 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 12 lutego 2020 r.) skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) dokładne określenie przedmiotu skargi konstytucyjnej, wyjaśniając, czy skarżąca kwestionuje „art. 350 § 1 k.p.c.” w zakresie wskazanym w *petitum* skargi czy też wykładnię tego przepisu w zakresie wskazanym w uzasadnieniu skargi (strona 5); 2) uzasadnienie zarzutów niezgodności zakwestionowanych przepisów z wymienionymi w skardze przepisami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, z powołaniem argumentów lub dowodów na ich poparcie; 3) wskazanie ostatecznego rozstrzygnięcia o prawach lub wolnościach skarżącej w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji; wskazanie i udokumentowanie dat (w sposób umożliwiający ich weryfikację): a) doręczenia skarżącej wyroku Sądu Apelacyjnego w K. z 21 listopada 2018 r. (sygn. akt [...]), b) wystąpienia przez skarżącą do Sądu Rejonowego w T. z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu celem sporządzenia skargi konstytucyjnej w związku z wyrokiem powołanym w pkt 4a niniejszego zarządzenia; 5) udokumentowanie daty (w sposób umożliwiający jej weryfikację) doręczenia pisma Okręgowej Rady Adwokackiej w K. z 4 kwietnia 2019 r. informującego o wyznaczeniu pełnomocnika z urzędu dla skarżącej; 6) przesłanie odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem rozstrzygnięć wydanych w sprawie skarżącej, na skutek złożenia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w K. z 21 listopada 2018 r. (sygn. akt [...]).

W piśmie procesowym z 18 lutego 2020 r. (data nadania) skarżąca odniosła się do tego zarządzenia.

Zdaniem skarżącej wykładnia art. 350 § 1 k.p.c. przyjęta przez sąd w jej sprawie prowadzi do niezgodności tego przepisu – w zakresie w jakim dopuszcza się sprostowanie części merytorycznej wyroku – z art. 45 pkt. 1 Konstytucji, który gwarantuje prawo do

rzetelnego oraz sprawiedliwego procesu sądowego. Zakwestionowanemu art. 17 pkt 4⁴ w związku z art. 29 k.p.c. skarżąca zarzuciła niezgodność z prawem do rzetelnego oraz sprawiedliwego procesu oraz z „szeroko pojętą zasadą demokratycznego państwa prawa”. Natomiast w odniesieniu do art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 1313, ze zm.) w związku z art. 54 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1265; którą skarżąca błędnie określiła jako „ustawa o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa z dnia 15 grudnia 2016 r.”) – w zakresie w jakim przyjmuje się, iż radcą Prokuraturii Generalnej może być osoba, która nie jest wpisana na listę adwokatów bądź radców prawnych na dzień podejmowania czynności procesowych – narusza „zasadę do rzetelnego i sprawiedliwego procesu oraz zasadę demokratycznego państwa prawa”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

2. Skarżąca poddała kontroli art. 350 § 1, art. 17 pkt 4⁴ w związku z art. 29 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.; dalej: k.p.c.) oraz art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 1313., ze zm.; dalej: u.p.g.s.p.) w związku z art. 54 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1265; dalej: u.p.g.r.p.).

3. Zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 u.o.t.p.TK skarga powinna zawierać: określenie kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją (pkt 1); wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego, i w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone (pkt 2), a także uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów i dowodów na jego poparcie (pkt 3).

4. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 5 lutego 2020 r. skarżąca została wezwana – w trybie art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK – do usunięcia braków formalnych skargi w terminie siedmiu dni od dnia jego doręczenia. Skarżąca została wezwana m.in. do uzasadnienia zarzutów niezgodności zakwestionowanych przepisów z wymienionymi w skardze przepisami Konstytucji, z powołaniem argumentów lub dowodów na ich poparcie jak również do wskazania i udokumentowania dat (w sposób umożliwiający ich weryfikację) doręczenia skarżącej wyroku Sądu Apelacyjnego w K. z 21 listopada 2018 r. (sygn. akt [...]) oraz wystąpienia przez skarżącą do Sądu Rejonowego w T. z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu celem sporządzenia skargi konstytucyjnej w związku z powyższym wyrokiem.

Trybunał stwierdza, że skarżąca nie usunęła braków skargi konstytucyjnej we wskazanym powyżej zakresie.

W piśmie procesowym nadesłanym w celu wykonania zarządzenia skarżąca oświadczyła jedynie, że „uzasadnienie zarzutów wywiedzionych w *petitum* skargi konstytucyjnej, jak również wszelkie argumenty na poparcie tychże zarzutów zostały szeroko wskazane i opisane w uzasadnieniu skargi – strony 5 i 6, stąd też powielanie tożsamej treści wydaje się być bezcelowe.” Skarżąca nie wskazała również dat doręczenia wyroku z 21 listopada 2018 r. oraz wystąpienia do Sądu z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu celem sporządzenia skargi konstytucyjnej. Należy także zwrócić uwagę, że skarżąca nie udokumentowała tych dat w sposób umożliwiający ich weryfikację, ponieważ przesłane przez nią dokumenty nie pozwalały na ich jednoznaczne określenie.

Nieusunięcie braków formalnych skargi konstytucyjnej jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania skardze dalszego biegu.

5. Niezależnie od powyższej przesłanki, samoistnie przesądzającej o niedopuszczalności nadania niniejszej skardze dalszego biegu, należy stwierdzić, że nie spełnia ona także innych przesłanek warunkujących jej merytoryczne rozpoznanie.

6. Postępowanie zakończone wyrokiem Sądu Apelacyjnego w K. z 21 listopada 2018 r. (sygn. akt [...]) – wskazane przez skarżącą jako ostateczne rozstrzygnięcie o jej prawach i wolnościach – dotyczyło kwestii odszkodowawczych w związku z zarzucaną przez skarżącą bezprawnością wydanego wcześniej orzeczenia.

Natomiast zarzuty sformułowane w ramach żądania badania zgodności z Konstytucją art. 350 § k.p.c. odnoszą się *de facto* do podjętych na jego podstawie orzeczeń, wydanych w ramach postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z 1 sierpnia 2013 r. (sygn. akt [...]). Oznacza to, że złożenie skargi w powyższym zakresie nastąpiło po ustawowym terminie. Zgodnie bowiem z art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, skarga konstytucyjna może być złożona w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku, w którym ostatecznie orzeczono o prawach i wolnościach skarżącego.

Powyższa okoliczność stanowi – na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – przesłankę odmowy nadania dalszego biegu skardze w zakresie, w jakim jej przedmiotem uczyniono art. 350 § 1 k.p.c.

7. Odnosząc się do zarzutu niekonstytucyjności art. 29 ust. 1 u.p.g.s.p. w związku z art. 54 u.p.g.r.p. w zakresie w jakim przyjmuje się, iż radcą Prokuraturii Generalnej może być osoba, która nie jest wpisana na listę adwokatów bądź radców prawnych na dzień podejmowania czynności procesowych – Trybunał stwierdza – że skarżąca nie uprawdopodobniła aby zakwestionowane przepisy w przywołanym zakresie naruszały jej prawa lub wolności konstytucyjne.

Skarżąca wskazała, że utożsamia wyrażenie „posiada” z czasem teraźniejszym, a więc czasem, w którym dana osoba, będąca radcą Prokuraturii Generalnej podejmuje czynności w jej imieniu, natomiast wyrażenie „posiadanie uprawnień adwokata bądź radcy prawnego” wiąże ona bezpośrednio z aktualnym wpisem na listę adwokatów bądź radców prawnych. Zdaniem skarżącej radca Prokuraturii Generalnej – na dzień podejmowania przez siebie czynności – ma obowiązek być wpisany na listę adwokatów bądź radców prawnych, ponieważ tylko wówczas posiada on uprawnienia. Niedopuszczalnym jest – według skarżącej – aby osoba pełniąca funkcję radcy Prokuraturii Generalnej była skreślona z listy adwokatów bądź radców prawnych a pozostawała jedynie w stosunku pracy, bowiem w takiej sytuacji nie posiada ona uprawnień adwokata bądź radcy prawnego. Trybunał przypomina, że określone w art. 54 ust. 2 pkt 4 u.p.g.r.p. wymogi dotyczą osoby ubiegającej się o zatrudnienie na

stanowisku radcy Prokuraturii, nie zaś samych radców Prokuraturii, co wynika z faktu, iż zatrudnienie na tym stanowisku uniemożliwia wykonywanie innego zawodu prawniczego (por. L. Bosek, [w:] M. Dziurda [red.], *Prokuratoria Generalna RP. Komentarz*, Lex, teza 21 komentarza do art. 54). W przypadku „podjęcia zatrudnienia na stanowisku Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, jej wiceprezesa, radcy lub referendarza” zgodnie z art. 72 ust. 1 pkt 4a ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (Dz. U. z 2019 r. poz. 1513, ze zm.) adwokat zostaje skreślony z listy, natomiast art. 28 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. – o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75) przewiduje, że w takiej sytuacji dochodzi do zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego. Skarżąca nie wykazała także, w jaki sposób zakwestionowane przepisy naruszają „zasadę do rzetelnego i sprawiedliwego procesu oraz zasadę demokratycznego państwa prawa”.

Mając to na względzie Trybunał uznał, że skarżąca nie uprawdopodobniła naruszenia przez zakwestionowany art. 29 ust. 1 u.p.g.s.p. w związku z art. 54 u.p.g.r.p. swoich praw lub wolności konstytucyjnych a sformułowane przez nią w tym zakresie zarzuty nie znajdują uzasadnienia.

Powyższa okoliczność jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu w zakresie w jakim przedmiotem skargi uczyniono art. 29 ust. 1 u.p.g.s.p. w związku z art. 54 u.p.g.r.p.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.